

PRAKTIJKWAARNEMING IN GRIEPEPIDEMIE DOOR
GEMOBILISEERDE ARTSEN.

In het *Tijdschrift* van 23 November 1918 deelt dr. SIKKEL mede, dat hij den inspecteur van den geneeskundigen dienst der landmacht verzocht heeft, alle vrijkomende gemobiliseerde artsen „ter beschikking” van het informatie-bureau te stellen. Volgens een mededeeling van dr. SCHREVE zijn op deze wijze ongeveer 50 collegae uitgezonden tot het waarnemen van burgerpraktijk. Ook ondergeteekende behoorde tot hen. Zonder dat naar eenig persoonlijk belang werd gevraagd of een keuze werd voorgelegd, werd ik plotseling naar een plaatsje in het hooge noorden „gedirigeerd”. Als mobiele (op zijn Nederlandsch: meubel) wordt men „gedirigeerd”, zoo maar zonder meer. Ik zou bescheiden willen vragen, of de minister van oorlog een arts, die zich verbonden heeft het land als militair arts te dienen, kan opdragen een willekeurige burgerpraktijk waar te nemen. Ik ben niet genoeg op de hoogte van de desbetreffende wetten, maar acht het mogelijk, dat de regeering, in tijd van epidemieën, het recht heeft aan artsen op te dragen deze te bestrijden. Maar dan moet dit gelden voor alle artsen, en niet alleen voor hen, die toevallig tijdens de epidemie gemobiliseerd zijn. Immers wij zijn niet gemobiliseerd tegen den „Spaanschen” vijand, maar ter handhaving van onze neutraliteit.

Na vier jaren op martiale wijze Aesculaap te hebben gediend, is het denkbeeld weinig aalokkelijk nog eens opnieuw en onvrijwillig het zwaard als griepbestrijder te moeten aangorden.

Ongeveer vijftig artsen zijn door het legerbestuur ter beschikking gesteld; dezen konden dus voor het leger gemist worden. Naar mijn meening hadden dan 50 artsen gedemobiliseerd of met verlof moeten worden gezonden. Hun had dan kunnen worden verzocht, of zij ook genegen waren een bepaalde praktijk waar te nemen en zij hadden hun billijke eischen en persoonlijke belangen kunnen doen gelden. Nu wordt niet gevraagd, of men psychisch of physisch geschikt is voor een bepaalde praktijk, of men in zijn particulier leven wordt gedupeerd, men moet eenvoudig.

Over de vergoeding wegens het waarnemen wordt met geen woord gerept. Is het de bedoeling, zieken collegae gratis aan waarnemers te helpen, of hebben de waarnemers recht op het gebruikelijke honorarium? Meestal wordt dit laatste gegeven, maar officieel is hieromtrent niets bekend. In ieder geval is een ruime vergoeding of toelage billijk, omdat ten eerste de waarnemer een praktijk op zich neemt, die dubbel zoo zwaar is als normaal, en ten tweede, omdat hij in zijn standplaats zijn kamers of pension moet doorbetalen.

Tenslotte nog iets. Het nitzenden van waarnemers schijnt niet van één centrale uit te gaan; althans den dag na aankomst in de plaats mijner bestemming, kwam nog een collega zich melden, uitgezonden door het Roode Kruis. Het Informatie-bureau zendt waarnemers, het Roode Kruis zendt waarnemers, en de Centrale Gezondheidsraad vraagt waarnemers. Dit moet verwarring geven.

Mogen deze opmerkingen tot een betere regeling van het uitzenden van waarnemers bijdragen.

Amersfoort,
26 November 1918.

J. WIJNBRANS,
res. off. v. gez. 2de kl.

BRIEFWISSELING.

STERREWICHELARIJ.

Collega PIPER, Lijdenburg, Transvaal, zendt mij, naar aanleiding van mijn opstellen van twee jaar geleden over dit onderwerp, een viertal uitknipsels uit de *Sunday-Times* van Johannesburg: advertenties van astrologen, welke voor 2s. 6d. verzekeren „de mysteries van het leven” te onthullen, een blik in het lot „from cradle to grave” te

zullen slaan, huwelijkslustigen hun (haar) toekomstigen „partner” te zullen beschrijven. Als men weet, dat alle vier deze advertenties uit één enkel nummer zijn geknipt, dan krijgt men den indruk van den omvang, welken het geloof in de sterren in Zuid-Afrika erlangd heeft. Ik heb wel eens hooren vertellen, dat al dergelijke advertenties gesteld worden door één groote internationale trust van sterrenuitbuiters. Of zouden er alleen maar boven en onder den evenaar slimmerikken zijn, die, onafhankelijk van elkaar, den goedgeloovigen de sterren overdag laten zien?

Collega PIJPER intusschen mijn vriendelijken dank voor zijn belangwekkende zending.

G. VAN RIJNBEEK.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

NEW-YORK. — De waarde der vernietigde menschen. Als men den mensch nog maar alleen beschouwt als staathuishoudkundige waarde, is het verlies, dat de oorlog heeft berokkend aan het menschedom, afgezien van de vernielde gronden, gebouwen, goederen en stoffen, reeds ontzettend. De verzekeringskundige M. BARRIOL berekent de kapitaalwaarde van een Amerikaan op 4100 dollars, van een Engelschman op 4140, van een Duitscher op 3380, van een Franschman op 2900, van een Rus, Oostenrijker of Hongaar op 2020. De verliezen, die dezen zomer reeds bekend waren, zoowel door dood als door blijvende vermindering, in aanmerking nemende, is het menschenkapitaal met 45 milliard dollars afgenomen. Intusschen wordt dit ten deele goed gemaakt, doordat de gemiddelde waarde van de overblijvenden (als men ten minste onvoorwaardelijk de wet van vraag en aanbod aanneemt) verhoogd wordt. Doch dit betreft alleen het geld, dat de arbeid der overgeblevenen hun zal opbrengen; niet, hetgeen zij zullen voortbrengen. Dat blijft bij vroeger ten achter. Een werkelijke vergoeding — afgezien van de nadeelen voor de gezinnen — biedt de uitbreiding van den vrouwenarbeid (*N.-York med. Journ.*).

— **Zwarte Roode-kruis-zusters.** Ten behoeve van de 38000 zwarte soldaten, die men oefent in het krijsbedrijf, wordt op bevel van den minister van oorlog een corps negerinnen tot ziekenverpleegsters opgeleid. Het plan om deze ook naar Frankrijk te doen vertrekken, zal nu wel zijn opgegeven (*Zeitschr. f. ärztl. Fortb.*).

— **Scheikundige nijverheid in de Vereenigde Staten.** *The N.-York Med. Journ.* wijst met begrijpelijke voldoening op den ontzaggelijken vooruitgang van de scheikundige nijverheid in Amerika. „De uitputting der Europeesche natiën op het gebied van handel en geldwezen zal het voor deze noodzakelijk maken al haar kracht te besteden aan stoffelijk herstel, waardoor de hoogere gebieden van onderwijs en wetenschap zullen moeten worden verwaarloosd. Amerika zal daarom (volgens den bescheiden schrijver) het Mekka moeten worden voor de studeerenden in de geneeskunde van de geheele wereld... Ook in meer stoffelijke aangelegenheden moet Amerika na den oorlog de leiding nemen,” en hiertoe behoort dan de scheikundige nijverheid, die in het laatst verlopen vredesjaar voor 357000 dollars heeft uitgevoerd en in het vierde oorlogsjaar voor 17 millioen dollars.

— **Nabehandeling der inenting.** *The N.-York med. Journ.* zegt, dat de nabehandeling van de inenting, die in het groot geschieden (in Amerika alleen? willen wij hopen), te wenschen overlaat. Het lijkt wel, of men meent, dat degenen, die om niet worden ingeënt, in ruil daarvoor wel eenige kwade kansen mogen loopen; en juist dezen zijn het, bij wie de meeste aanleiding tot wondbesmetting bestaat, en het minst in staat zijn, deze zelf te voorkomen. Zorgvuldige nabehandeling loont rijkelijk de kosten en moeite, en slaat den pokkenvrienden een gaarne gevoerd wapen uit handen.

— **Kauwgom.** Het gomkauwen na het eten, dat broeder JONATHAN steeds heeft geholpen aan het noodige speeksel voor de zetmeelvertering, ook als hij door zijn drukke bezigheden te snel had gegeten, heeft een ongedachte beteekenis gekregen voor de Amerikaansche legers, nu deze op marsch of in de stellingen dikwijls lang-